

den, at jeg httre et Par Ord om, hvorledes jeg nu er kommen aldeles bort fra dette Standpunkt. Den første Grund, jeg har havt dertil, er den, at jeg ved mere og mere at overtænke denne Sag — og jeg troer heri at have fundet Bestyrkelse ved de Ytringer, der ere saaldne idag, saavel fra den høitærede Minister som fra det ærede Medlem — er kommen til det Resultat, at naar man vil gaae den af mig i 1861 nærmest anbefalede Vej, vil det være aldeles umuligt ikke ogsaa at komme ind paa en anden Ting, som Monrad ligeledes kom ind paa, men hvorpaa jeg er overbevist om, at det høie Thing ikke vil gaae ind, nemlig Oprettelsen af en Lønningsfond, og paa alle de Conseqventser, der ere Følgen deraf. Den anden Grund for mit forandrede Standpunkt er den, at det nu staaer for mig som noget overmaade Paatrængende og som Noget, der derfor upaatvilelig bør skee i den nærmeste Fremtid, at disse Lønningsforhold blive ordnede paa en nogenlunde tilfredsstillende og derfor indtil videre endelig Maade. Det er mere og mere gaaet op for mig, efter hele den Udvikling, der har fundet Sted siden 1861, og hele den Maade, hvorpaa dette Spørgsmaal i en lang Arrække er behandlet, baade i dette Thing og rundt omkring i Landet, at det ikke vil lykkes at ordne Geistlighedens Lønningsforhold paa en for alle Parter nogenlunde tilfredsstillende Maade, uden ad en saadan Vej som den her foreslaaede. Jeg siger, at det er paatrængende nødvendigt, blandt Andet af to Grunde, som jeg skal tillade mig idag at fremhæve. Det er paatrængende nødvendigt, fordi de nuværende Lønningsforhold virkelig ere i overordentlig høi Grad uheldige, hvad vi forøvrigt vel Alle ere enige om; men det er ogsaa paatrængende nødvendigt af en anden Grund, nemlig den, at det, man tale saameget, man vil, om Rigsdagens Medvirkning med Hensyn til Ordningen af disse Forhold, dog er bitterligt, at de til Dato hver Dag ordnes ene igennem Administrationen og ordnes ganske sikkert i mange Henseender paa en saadan Maade, at vi i denne Sal vistnok ikke ganske kunne finde os tilfredsstillende derved, hvad enten man nu saa vil gaae den Vej, som det ærede Medlem omtalte, eller Lovforslagets Vej. Det er nemlig saa, at der

navnlig i de senere Aaringer er taget mange Bestemmelser gennem Administrationen, fornemmelig ved Oprettelsen af ikke saa nye Embeder af forskjelligt Slags, hvorved Stillingen ligeoverfor dette Spørgsmaal er bleven en ganske anden, end den har været tidligere, og hver Dag bliver anderledes; thi det er ganske sikkert ikke nogen ligegyldig Sag, hvormange Embeder der bliver Tale om endelig at lønne ved offentlige Midler, og heller ikke er det nogen ligegyldig Sag, paa hvilke Steder der bliver Tale om disse flere Embeder. Jeg skal ikke sige at udtale, at det forekommer mig, som om det, der har været det væsentligste Udgangspunkt med Hensyn til Oprettelsen af nye Embeder, ikke har været det, vi her i denne Sal kunne ønske. Det, som væsentligst har været det Afgjørende, forekommer mig ikke at have været, om Forholdene være saaledes, at det kunde siges i Virkeligheden at finde Sted; som den høitærede Minister udtalte forleden, at der ikke var en Egn i Landet, ikke et Næs, hvor Guds Ord ikke stadig prædikedes, saa at man allsaa særlig oprettede nye Embeder, hvor der f. Ex. som i Syllant findes to meget udstrakte Sogne eller endog 3 Kirker til eet Præstekald, eller hvor f. Ex. andetsteds overvættets stor Folkemængde eller andre Forhold ere saaledes, at der aabenbart maatte siges at være stærk Trang. Det er væsentligt et andet Hensyn, der har gjort sig gjældende, nemlig om det syntes, at vedkommende Embeder var saa stort, at man ikke godt kunde være bekendt at give det til een Mand. Jeg siger dette ligefrem, det gjør jo ikke nogen Skade og det er bedst, at det bliver sagt, det forekommer mig, at det er dette Hensyn, som væsentligst er blevet taget i de senere Aaringer og paa Grund af dette Hensyn er der oprettede en heel Deel Embeder, som vi vistnok senere til en vis Grad ville komme ind paa at maatte anerkjende, saa at vi paa een eller anden Maade maatte sørge for, at Midlerne til disse Præster Lønning bliver tilstede, imedens der samtiden er blevet andre Forhold staaende uforandrede, hvor man om søie Tid vil trænge paa med sa afgjørende Grunde, at vi ville blive nødt til at høie os, skjøndt Midlerne ere forbundne og derfor maatte hertil senere skaffes tilveie af Befolkningen